

קרית הישיבה בית אל

BET-EL YESHIVA CENTER

בית אל, שכונה ב', דג מזרח בנימין 90628 | טל' 02-9975192, פקס' 02-9975385 | דוא"ל: Betel@yeshiva.org.il

Bet-EL Bet D.N Mizrach Binyamin 90628 | Tel: 02-9975192, Fax: 02-9975385 | Email: Betel@yeshiva.org.il

ב"ה טבת תשע"ט

ספר שמואל א'

ספר שמואל מספר כיצד נבנתה מלכות, נבואה שבה לשמי ישראל, ציבוריות, כהן החוזר ותופש מקום, משפט, סדר עולמי חדש, מוסר בין עמים ובין ממלכות. מבין כל אלו הולכת ושורה השכינה בישראל.

פרק כ"א

- מה פשר הצורך הבהול של דוד בלחם ובחרב?
ובמדרש: "דאמר רב יהודה אמר רב: אלמלי הלווה יהונתן לדוד שתי ככרות לחם לא נהרגה נב עיר הכהנים, ולא נטרד דואג האדמי, ולא נהרג שאול ושלשת בניו" (סנהדרין ק"ד, ע"א). מדוע יהונתן משלח את דוד כשהוא מחוסר כל?
- ישנן כמה פרשיות סתומות הקוטעות את הדיאלוג שבין דוד לבין אחימלך. בפסוק ו - קודם תגובת דוד; בפסוק ט קודם תשובת אחימלך; ושוב בפסוק י קודם תגובת דוד "אין כמוה תננה לי". מה מקופל בכל אחת מהפסקות אלו?
- האם לא חשש דוד לסבך את אחימלך עם שאול?
- מה הייתה מחשבת דוד כאשר חזר אל גת עם חרב גלית בידו? גת היא עירו של גלית, והיא גם עירם של גואלי דמו?
- **ובמדרש:** "... כיון שראו אותו... אמרו לו נהרוג למי שהרג אחינו, אמר להן אכיש ולא במלחמה הרגו, ואילו אחיכם הרגו לא במלחמה היה הרגו, ועכשיו שהרג זה את אחיכם, לא כך התנה עמו, אם יוכל להלחם אתי והכני (שמואל א' י"ז, ט), אמרו לו אם כן עמוד מכסאך, שהמלכות לדוד... הכוהו בדברים, באותה שעה נתיירא דוד, ואמר יום אירא אני אליך אבטח (תהלים נו ד), התחיל מבקש דוד ומתפלל ואמר רבונו של עולם ענני... לכך נאמר לדוד בשנתו את טעמו לפני אבימלך. וכי אבימלך היה שמו, והלא אכיש היה שמו? אלא שהיה צדיק כאבימלך, כיון ששמע כן נתיירא ונתבהל, ואמר שמא נתחייבתי כלייה, לכך נאמר וישם דוד את הדברים האלה בלבבו וירא מאד מפני אכיש (כא יג), עשה עצמו כשוטה ומשנה את טעמו, שנאמר וישנו את טעמו בעיניהם ויתהולל בידם ויתו על דלתות השער (כ"א / יד), היה כותב על הדלתות ואמר אכיש מלך גת חייב לי מאה רבוא, ואשתו חמשים רבוא, ובתו של אכיש היתה היא ואמה שוטות, והיו צועקות ומשטות מבפנים, ודוד היה צועק ומשתטה בחוץ, אמר להם אכיש לעבדיו חסר משוגעים אני כי הבאתם את זה להשתגע עלי (כ"א / טז)... (מדרש תהלים מזמור לד). מה בין המדרש לבין פשוטו של מקרא?

פרק כ"ב

- מיהם האנשים שחברו אל דוד? מה הביאם אליו?
- מהו ההיגיון בהליכת דוד אל מלך מואב? מהו ההיגיון בהוראת גד הנביא אליו לחזור אל ארץ יהודה?
- אלו טענות טוען שאול כנגד עבדיו? (ו-ח)? על מה הוא נסמך בטענות אלו?
- כמה זמן עבר מן האירוע בנוב ועד הסיפור עליו על ידי דואג? מה ניתן ללמוד על האיש מפער זה? מה היו מניעיו בהריגת כהני נוב?
- "וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאַבְיָתָר יְדֹעְתִי בַיּוֹם הַהוּא כִּי שָׁם דּוֹאֵג הָאֲדָמִי כִּי הִגִּיד יְגִיד לְשָׂאוֹל אֲנֹכִי סִבְתִּי בְּכָל נַפְשִׁי בֵּית אַבְיָתָר" (כ"ב, כב) – אם ידע, מדוע נעזר באחימלך?

קרית הישיבה בית-אל

BET-EL YESHIVA CENTER

בית אל, שכונה ב', דג מזרח בנימין 90628 | טל' 02-9975192, פקס' 02-9975385 | דוא"ל: Betel@yeshiva.org.il
Bet-EL Bet D.N Mizrach Binyamin 90628 | Tel: 02-9975192, Fax: 02-9975385 | Email: Betel@yeshiva.org.il

- ובמדרש: "ויאמר דוד אל הנער המגיד לו אי מזה אתה ויאמר בן איש גר עמלקי אנכי (שמואל ב' א: יג). א"ר יצחק דואג האדומי היה. ויאמר לו דוד דמך על ראשך (שמואל ב' א' / טז), א"ר יצחק דמך כתב, אמר לו הרבה דמים שפכת בנוב עיר הכהנים" (פסיקתא דרב כהנא פרשה ג). המדרש מזהה את הגר העמלקי ההורג את שאול כדואג האדומי. מה ניתן ללמוד מזיהוי זה על דרכו של דואג?

פרק כ"ג

- מדוע שאול אינו מגיב על מתקפת הפלשתים על אנשי קעילה?
- האם תכניתו המקורית של דוד הייתה להישאר בקעילה?
- ארבע פעמים שואל דוד בה' בפרק זה. מהו התוכן בכל אחת מן השאלות?
- ובמדרש: "תנו רבנן: כיצד שואלין? השואל פניו כלפי נשאל, והנשאל פניו כלפי שכניה... אין שואלין שני דברים כאחד, ואם שאל - אין מחזירין אלא אחד, ואין מחזירין לו אלא ראשון, שנאמר (שמואל א' כג) היסגרני בעלי קעילה בידו הירד שאול וגו' ויאמר ה' ירד. - והא אמרת אין מחזירין אלא ראשון! - דוד שאל שלא כסדר, והחזירו לו כסדר. וכיון שידע ששאל שלא כסדר - חזר ושאל כסדר, שנאמר (שמואל א' כג) היסגרנו בעלי קעילה אתי ואת אנשי ביד שאול ויאמר ה' יסגירו" (יומא ע"ג, ע"א). מהו היחס שבין המדרש לבין פשוטו של מקרא?
- שלוש בריתות כורת יהונתן עם דוד: בפרק י"ח, ג-ד; בפרק כ', טז-יז; בפרק כ"ג, טז-יח. מהו ייחודה של כל אחת מן הבריתות?

פרק כ"ד

- "הנה היום אשר אמר ה' אליך הנה אנכי נתן את איבך בידך ועשית לו פאָשר יטב בעיניך" - האם הקב"ה אמר לדוד שייתן את אויביו בידו?
- מה חושב דוד על האפשרות לפגוע בשאול? מהו ההיגיון במחשבה זו? נסה לזהות תהליך שבו הוא נתון מפסוק ד ועד פסוק ז?
- ובמדרש: "ואמר להרגך ותחס עליך, ואמר? ואמרתי מיבעי ליה! ותחס? וחסתי מיבעי ליה! - אמר רבי אלעזר, אמר לו דוד לשאול: מן התורה - בן הריגה אתה, שהרי רודף אתה, והתורה אמרה: בא להרגך השכם להרגו. אלא צניעות שהיתה בך - היא חסה עליך... " (ברכות ס"ב, ע"ב). מהי הסיבה לאי פגיעתו של דוד בשאול על פי המדרש? האם ניתן לגשר שבין המדרש לבין פשוטו של מקרא?
- מדרש נוסף: (שמואל א' כ"ד) ויקם דוד ויכרת את כנף המעיל אשר לשאול בלט אמר רבי יוסי ברבי חנינא: כל המבזה את הבגדים סוף אינו נהנה מהם, שנאמר (מלכים א' א') והמלך דוד זקן בא בימים ויכסהו בבגדים ולא יחם לו" (ברכות ס"ב, ע"ב). מה בין מדרש זה לבין פשוטו של מקרא?
- מהו המסר שמבקש דוד להעביר לשאול בדיבורו עמו?
- "ועתה הנה ידעתי כי מלך תמלוך וקמה בידך ממלכת ישׁראל" - מדוע אם כן רודף שאול אחרי דוד להורגו?

לימוד פורה ומשמח

שמעון.